

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszírókat visszadáván vagy megörösítésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A Darwin-kör úpvesszője. Hogyan fogják a gimplit? Lipvesszővel, még pedig a legkezedetlegesebb lépesszővel. De hát a gimplinek az is elég; hiszen csak ostoba pimpli a szegény.

A Darwin-kör is kidugta szokásos silány lépesszőjét kezdő gimplik számára. Baráti vállveregetéssel szól a most végzett diákokhoz: Rab voltál 8 évig — megrongálták gondolkodásodat értelmetlen vallás tanítással és holt tudományokkal — társaid közül némelyeken fogott is ez a szomorú nevelés — de Te, oh, TE — TE más vagy, Te leszámolsz a vallási elítéletekkel, a Te nagy szellemed a modern megérzések gyökeréből sarjadt — tehát Te befogsz lépni Budapesten a Galilei-körbe, Nagyváradon a Darwin körbe.

Ezt a kis levélkét régen elküldték minden érettségizett diáknak. Akad mindig valaki a VIII. osztályban, aki nem állja társai névsorát és lakcímét odaadni arra a gyászos célra, hogy a most az életbe kilépő diákok ilyen nemtelen módon fogalmazott levéllel kísérték meg. Az emberi gyöngeségekre épített ravasz hízegés és kiszámított szineskedés az egész, mely arra számít nagy naivul, hogy okos és jellemes ifjak ugy sem adnak rá. Okos ember nagyon jól tudja, hogy a mikor a Darwin-kör magának monopolizálja az igazi tudományt, egyszerűen — hogy is mondjuk csak — ki-

dobja az ablakon az igazságot. Jellemes ember pedig, ha valaki ilyen farkcsóváló hízegéssel közeledik hozzá, rögtön gyanút fog, mert hát akinek tiszta a szándéka, annak nem kell hízegéssel beállítania.

Ezekkel tisztában lehet mindenki s ezért, bármily ravaszkodással igyekeznek is Darwin-égisze alatt a fiatalisághoz férti, valami dus aratásuk nem lesz. A lépesszőre csak gimpli száll s ha ott ragad, nem nagy csapás. Miért volt csak annyi esze, mint egy gimplinek?

Komoly küzdelmek előtt.

(—a.) Az egyházpolitikai reformok keresztül erőszakolása óta előre látható volt, hogy Magyarországon is egyre jobban szemben kerül egymással a két világnézet, a kereszténység és a radikálisizmus s ezzel kapcsolatban a nemzeti irány és az internationalizmus.

A közjogi küzdelmek, melyeket országunk ugyszólván állandóan folytatott, késleltették a két világnézet összeütközését, de most már a közjogi kérdések vesztettek élességükből, a nemzet nagy része fáult lett ezek iránt s ennek következtében most már nincs ami hátráltassa a nagy küzdelem kitörését.

Ennek közeledtét hirdeti a három hét óta tartó kultuszvita, melyen egészen

háttérbe szorultak a közoktatási ügyek, de annál inkább elmérgesedtek a vallási kérdések. És pedig nem a régi felekezeti villongások ujultak fel, nem a katolikusok és protestánsok kerültek egymással szembe, hanem mindinkább kialakul a két küzdőtábor és egyfelől a keresztény nemzeti irány, másfelől az egyre nyíltabbban és vakmerőbben fellépő atheizmus és internationalizmus, mely nálunk a szabadkőművesek, vagy úgynevezett szabadgondolkodók gyújtó neve alatt foglalható össze, ide értve természetesen a szociáldemokratákat, szociológusokat, Galilei és Darwin köröket, minden mellék és fattyuhajtásaikkal együtt.

Ez az erjedési folyamat meglátszik a társadalomban is, sőt már az ifjuságon is, melyet az említett egyetek és körök minden áron hálókba akarnak keríteni.

A sajtónak nagy része még a régi politikai pártkeretek szerint helyezkedik el, de az említett két irány küzdelme már áttöri a pártkereteket és minden a vallással csak valamelyes vonatkozásban álló kérdésben a két világnézet körül csoportosulnak.

Észlelhető e tünet már a vidéken is. A mi városunk e tekintetben már régóta valóságos tipust szolgáltatott, itt már minden téren késhegyig megy a harc és

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kis kék virág.

A kövér Lujza, a szakácsné fogja megadni az első utmutatást a házasságra és az első szentimentális érzésre nézve Line-nek.

A kövér Lujza belga és nagyon szelíd személy, a szeméi porcellánkékek és a haja olyan, mint az érett buzakalász. Az arca vörös és fényes, mint a nagymama almái s amikor nevet, olyan fehérek a fogai, mint vizslakutyáé.

Olyan rózsaszín, olyan egészséges és olyan fehér!

Közel van a harminchoz, de még mindig a házasságon jár az esze. Minden pillantást szerelmes tekintetnek tart, minden megjegyzést szerelmi vallomásnak. Ha binnök neki, azt kellene gondolnunk, hogy a környék összes házassulandói a lábai elé tették a szívüket.

És ha valamelyik mást vesz feleségül, megsiratja, mert azt hiszi, hogy az ő kegyetlensége kergette bele ebbe a lépésbe. A Line anyja egyszer máskor rendutasítja ugyan, de ilyenkor Lujza gunyosan mosolyog.

— Jól tudom, mit beszélek — szokta mondani, a mikor asszonya hátat fordít neki.

Legtöbb bizalmasa a kis Line. Az ő szívébe önti reményeit, örömeit. A gyermek egy kissé ijedten néz rá néha, de mégis érdekli a dolog. Néha anyira megy, hogy tanácsot ad neki ezt vagy azt a férfit illetőleg. Ő inkább a borbélylegényt ajánlja férjül, semmint a mézsáros fiut.

— Igazán azt hiszi, kicsikém? — kérdi ilyenkor Lujza megzavarodva.

A gyermek nevet. Több malicia van a kis ujjában, mint a kövér Lujzának egész kivirágzott, erőteljes testében.

De ez a láz mégis elterjed reá is. Ő is szeretne szerelmes lenni.

Atyai nagypapa egy kissé rosszul volt s ők kissé hamarabb jöttek el a nagyszülőktől, mint rendesen.

Line, szülői és a bonne, Clementine, Guéménénen szállnak le a kocsiról s a Bastille Madeleinevonat kocsijába ülnek. Line szunyókál, őt mindig kimerítik ezek a nagyszülői látogatások.

A haussée d'Antin előtt felrázzák álmából s leszállnak. Megigazítja kalspját s megvázza lábacskaikat, melyek elszibba tak. Nem-

sokára otthon vannak s ismét meglátja az utcát, a nagy házat, a bolthajtásokat s a köves bejáratot.

— Mi ez? Gyertya ég az ebédlőben! Mit jelent ez?

A sárga függönyökön keresztül tényleg átszűrődik valami világosság. Mivel csendesen jöttek, hogy senkit fel ne költsenek, lábujjhegyen közelednek, Line kivételével, a ki nagyon kicsi még és a ki haragszik. És mivel azok benéznek az ablakon s csaknem nevetésgörcsöt kapnak, megfogja a Clementine szoknyáját s odaszól:

— Kérlek, emelj fel engemet is! En is látni akarok valamit!

— Nem!

A gyermekben benne van az utca romlottsága s felkiált:

— Emelj fel azonnal vagy kiáltok és elrontom a mulatságtokat!

Clementine befogja a száját, megragadja s oda szorítja az ablakhoz. Line benéz s a következőket látja:

A lámpafény alatt a kövér Lujza vasárnapi öltözetben harisnyát javít. Szemben vele, becsületes táolságban — az asztal van közöttük — egy férfi ül és méltóságoskodó mozdulatok kíséretében szónokol.

Telefon 8.

Gyümölcs-szállításhoz való kosarakat nagyban és kicsinyben, friss töltésű mindennemű gyógy- és ásványvizeket csakis

JANKY ANTAL
 utódánál **szerezhet be.**
 Telefon 8.

aki ismeri a viszonyokat, azt ez már nem is lepi meg többé, de most már olyan vidéken is jelentkezik ez, ahol eddig erre gondolni sem lehetett volna.

Itt van, hogy messze ne kelljen példáért menni, a szegedi választás.

Szeged az ország legnagyobb katolikus városa, ahol 117,000 lakos közül több mint százezer a katolikus. De eddig oly közönyösek voltak, hogy minden téren a szabadkőművesek domináltak, kiknek ott két páholyuk is van. A katolikusoknak sajtójuk ma sincs, szervezeteik egyetlenegy, a katolikus kör. Most ez az egyetlen katolikus szervezet mozdult meg és léptette fel elnökét, Gerliczy Ferenc bárót képviselőjelöltnek, kivel szemben, háromheti próbálkozás után az egyesült radikálisok Eötvös Károlyt léptették fel szintén munkapárti programmal. És csudák csudája a vajdát nemcsak Vázsonyiék és Várady Zsigmondék támogatják, hanem, hir szerint, maga a kormány is.

Valószínű, hogy ezt csak választási taktikából hirdetik Eötvösök; mert a Khuen-Héderváry kormánytól nem tudjuk feltételezni, hogy a mindig hű Gerliczyvel szemben a mindig fondörösködő Eötvöst pártolná, aki most is kijelentette, hogy fenntartja függetlenségét a kormányval szemben.

E mellett szól különben az a körülmény is, hogy Tisza István gróf határozottan Gerliczy pártjára állott s teljes befolyásával támogatja őt.

Ebből érthetnének a szegedi kato-

likusok is, hogy itt az idő összefogniok és nem engedni megbontani soraikat.

A közös veszedelem ellen közösen kell védekezni. Szegeden is, másutt is. Vajha megértenék a komoly idők intőjelét mindenfelé.

A szegedi zászlóbontás Eötvös Károly, a szegedi egyesült szabadelvűek képviselőjelöltje vasárnap délelőtt 11 órakor érkezett Szegedre Vázsonyi Vilmos, Benedek János és Sándor Pál képviselők társaságában. Balassa Armin dr üdvözlő beszédjére Eötvös Károly megköszönte a szegediek bizalmát. Majd kocsikra ülve, a közönség sorfala közt vonultak a Tisza-fogadóba.

Délután tartotta meg Eötvös Károly programbeszédjét. Kijelentette, hogy ő, bár a munkapárt tagja, nem tűri a pirtfegyelmet olyan javaslatokkal szemben, amelyek az ő meggyőződése ellen valók. Nem hajlandó módosítás nélkül elfogadni a véderőreformot sem. Végül nyilatkozott az általános választói jogról, amelynek törhetetlen híve.

A Justh párti Várossy Gyula kisteleki plébános, a jelöltségtől visszalépett.]

Délután három órakor érkezett Szegedre Deszkről Gerliczy Ferenc báró, akit nagyszámu választó élén Tallian Béla volt földmivelésügyi miniszter és Róway János nyugalmazott főispán fogadtak. Hosszu kocsisor élén vonult be Gerliczy báró is a városba. Programbeszédét este hat órakor mondta el a a Tisza-szálló nagytermében, amelyet erre az alkalomra zsufolásig megtöltött a közönség.

Gróf Tisza István táviratot intézett báró Gerliczy Ferenchez, amelyben kilátásba helyezi támogatását és bejelenti, hogy levelet fog intézni Szeged választóihoz, amelyben felszólítja őket, hogy csatlakozzanak Gerliczyhez.

Választások Ausztriában. Ma kezdődnek a képviselőválasztások Ausztriában. Ötszáz-ötvenhat kerület van Ausztriában. Ezekben a választás elrendelése előtt így oszlottak meg a pártok:

keresztényszociálisták	—	—	—	94
szociáldemokraták	—	—	—	84
német nemzeti szövetség	—	—	—	76
szláv unió	—	—	—	124
lengyel klub	—	—	—	71
ruthén klubok	—	—	—	25
két olasz klub	—	—	—	15
románok	—	—	—	5
cionisták	—	—	—	4
pártonkivüliek	—	—	—	12

A választói kerületek beosztása már eleve eldőnti, hogy az 516 kerület közül 233 német, 107 cseh, 82 lengyel, 33 ruthén, 19 olasz, 13 horvát és 5 román képviselőt küld a parlamentbe.

Ezzel tulajdonképpen a pártok aránya is adva van, mert teljesen kizárt dolog, hogy egy cseh kerületben német képviselőt válasszanak. Vitás csupán az, hogy polgári vagy szociáldemokrata jelölt kapja-e a mandátumot vagy pedig az agrárius, a szabadelvű vagy a klerikális frakció kerül-e föltül.

Az ex-lex fenyeget. A képviselőház tegnap a görög szerződésük pünkösdjére való tekintettel nem tartott ülést. Ma a miniszterelnök kísérletet próbál tenni az iránt, hogy a költségvetésnek és az appropriációnak még ebben a hónapban való elintézését biztosítsa. Berzeviczy Albert elnök utján holnap délelőtre pártközi tanácskozást hív össze, amely a holnapi ülés előtt fog összeülni. Ezen a tanácskozáson Khuen azt a kérést fogja intézni az ellenzéki pártok vezereihez, hogy ne vigyék exlexbe az országot. Amennyiben ez a tanácskozás nem jár eredménnyel — az ülés végén a munkapárt részéről indítványt fognak benyújtani az ülések idejének egy órával való meghosszabbítására. Szerdán fognak előlőtt az indítvány fölött dönteni, s — miután csütörtökön ünnep miatt nem lesz ülés — péntektől kezdve már három óráig fognak tartani az ülések.

Csőd egy képviselő ellen. A nádudvari kerület országos képviselője, Fapp Elek ellen néhány hitelezője csődöt kért. Papp dusszag ember volt s Karcagon a polgármesteri tisztséget töltötte be három évtizeddel ezelőtt. Az egykori vagyonos ember a képviselőválasztások alatt vesztette el vagyonát. Körülbelül 500 hold kitűnő földön gazdálkodott s csak gazdaságának mintaszerű berendezése megért 100 ezer koronát.

Hogy fizethessen, ingatlanait eladta egy nagybecskereki kereskedőnek. Az összegből sikerült is hitelezői egy részét kielégítenie. Egy karcagi hitelezője azonban 10 ezer koronás követelése miatt a szolnoki törvényszékhez beadta a csődkérvényt, melyet tegnap tárgyaltak.

Csak a hátát látni, s a szakállát, meg a széles kezeit, melyeket néha az asztalra helyez. — Ez nem a borbély! Ki ez? — kérdi Line, a Clémentine füléhez hajolva.

— Tudom is én! Nem hallgatsz mindjárt?

Mert Lujzát nagy mulatság nézni. Elpirul, felveti a szeméit, kiss ujját égnek emelve huzza a tüt keresztül a harisnyán.

Mindez oly furcsa, hogy a Line atyja sir a nevetéstől s a komoly mama is elfelejti, hogy tulajdonképpen haragudnia kellene s Clémentine már nem bírja tartani Linet, annyira kacag.

— Hát ez ki? — kérdi a papa két kaczagás között?

— Valami tanító — felel a mama. Megengedtem neki, hogy hozzá járjon. De nem ilyenkor!

— Hallgasd csak!

Az ember felkelt, a hangja kihallatszik a szabadba, olyan erősen deklamál. A papa felkaczag:

— Verseket szavall! Hernait szavalja a szakácsnének. Ha, ha, ha!

Most már nem bírják tovább. Leesnek a lócára s az oldalukat fogják a nevetéstől. Line nevet is, haragszik is, mert bent meghallották a lármát és a kövér Lujza meg a tanítója kétségbeesett és furcsa látványt nyujtanak és mert mégis sajnálja, hogy ilyen hamar vége van a mulatságnak. Es meg azért is, mert ezek itt nevetéssé tesznek olyan valamit . . . olyan

valamit . . . amit nem tudna megnevezni, de ami mégis olyan nagyon, nagyon szép . . .

A kövér Lujza férjhez ment. Nem a tanítóhoz, se nem a másik kettőhöz, hanem egy negyedikhez. Egy passy-i szeneslegényhez. A pénzükön krumplit vettek, s mivel ezek romlani kezdtek, eladták s ludakat vettek az így begyűlt pénzen. De mivel a ludaknak nem volt mit enni adni, végül a kliensekre sózták azokat. Ezzel el is vesztették összes megtakarított pénzcskéjüket.

Lujza, aki már csak árnyéka önmagának, aki azóta tüdősorvadást kapott, elmondja mindent a Line anyjának és Clémentine-nek egy fiakkor mélyében, a hová felültették, mialatt a Trocadére melletti nagy alléba hajtottak.

Belezkokog a zsebkendőjébe. Az is csupa rongy már.

— Mindent a zálogba tettünk. Oh aszszonyom, miért is nem maradtam inkább aszszonyomnál! Oly boldog voltam!

Line megborzong a bánattól, elgondolkodik s megcsókozza a hektikás szakácsnét.

Egy napon látogató érkezik a Line anyjához, s mindnyájan a szalonban ülnek. Beszéd közben a szerelem is szóba kerül. A gyermek végett általános és elvont formában beszélnek csak róla.

— A szerelem — jegyzi meg a gyermek bölcsen — olyan valami, amitől sirnak az aszszonyok . . .

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND.

CEMENT

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fadéllemezek, elszigetelőlemezek, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld

Népgyűlés Nagyváradon.

A függetlenségi-párt és a szocialisták.

A nagyváradai függetlenségi párt az utóbbi időben a szocialistákkal kacérkodik. Már a képviselőválasztáskor láttuk ezt az össze nem illő pajtáskodást, de azt is láttuk, hogy a szocialisták, már t. i. akiknek szavazati joguk van, szépen cserben hagyták a függetlenségi pártot. Pedig első sorban most még ezekre volna szükségük.

Később a városatyá választásánál a függetlenségi párt besegített a törvényhatóságba egy szocialistát, még pedig a radikálisabb, vagy helyesebben a legutolsóbb árnyalatból valót.

Igaz, hogy azóta *Juszt Gyula* is paktál a szocialistákkal, hát miért legyen *Justh Gyula* rövidlátóbb, mint a nagyváradai függetlenségi-párt.

Hogy a függetlenségi eszme és párt igen sok tekintélyes tagja nem szívesen látja ezt a taktikázást, azzal nem sokat törődnek azok, akik a nyeregben ülnek s vezetik a függetlenségi-párt ügyeit, mint ahogy nem nagyon veszik szívükre, hogy annak a *Justh Gyulának* a szerét tolják, akinek képtelen makacssága, politikai rövidlátása robbantotta szét az erős és tömör országos függetlenségi pártot s örökre lehetetlenné tette a függetlenségi eszmék dialát.

Akkor az önálló bankkal, most az általános választójoggal szédíti az országot. Az első utáni vágy élt és él a nemzet lelkében, de amint *Justh* követelte, merő fizikai lehetetlenség volt keresztülvinni, tehát észszerűtlen volt érte felborítani mindent.

Amit most irt zászlajára *Justh Gyula*, ez pedig határozott szerencsétlenség lenne az országra. Ehhez szükséges most a szocialistákkal való paktálás.

Justh Gyula most körutra indul az országba, hogy propagandát csináljon az általános választójognak. Levelet irt a nagyváradai függetlenségi párt vezetőinek, hogy hajlandó legyen Nagyváradra is, hogy itt népgyűlés keretében toborozzon minél több hívet az általános választójognak.

A nagyváradai függetlenségi párt választmánya e tárgyban vasárnap délelőt ülést tartott, dr. *Adorján Emil* elnöke alatt, aki bemutatta a választmánynak *Juszt Gyula* levelét, amelyben a választójog és a militarizmus tárgyában Nagyváradon tartandó népgyűlés rendezésére kéri a pártot.

A párt választmánya helyesléssel fogadta a felhívást és elhatározta, hogy a népgyűlést összehívja s a leérkező politikusokat ünnepélyesen fogadja. A június 25-én tartandó népgyűlés előkészítésére, dr. *Adorján Emil* elnöke alatt *Szokoly Tamás*, dr. *Stokker József*, dr. *Pácz Sándor*, dr. *Olasz Béla*, dr. *Altmann Jakab*, *Fried Ferenc*, *Czeglédy Jeremiás*, *Cser János*, *Kerekes Elek* és *Hann Lajos* bizottsági tagokat küldték ki.

Kimondották azt is, hogy ez a bizottság érintkezésbe lép a szociáldemokrata párttal a népgyűlés előkészítése érdekében.

Végül táviratban üdvözölték *Justh Gyulát* s meghívták a június 25-én tartandó népgyűlésre.

Az országgyűlési idő meghosszabbítása.

(Saját tud.) A holnapi ülésre indítványt jegyeztek be az üléseknek egy órával meghosszabbítása iránt. Az indítványt a keddi ülésen tárgyalják és pénteken léptetik életbe a meghosszabbított ülésrendet.

Fráter Lóránt az angol koronázáson.

Június hó utolsó harmadában világra szóló, fényes ünnepek közt fog végbemenni Londonban az új angol királyi pár, V Györgynek és Teck Mária hercegasszonyának megkoronáztatása.

E hó 20-án kezdik és nyolc napon át folytatják a káprázatos ünnepek sorozatát. Megjelennek az ünnepeken a földgömb csaknem valamennyi államának, illetve uralkodójának képviselője; s ott lesznek, fényes kísérettel a hatalmas angol birodalom összes alkirályai és napkeleti maharadzsái.

Meghívták ezeket az ünnepekre az angol királyi ház valamennyi családtagjait is, és ezek között egy magyar országgyűlési képviselőt is.

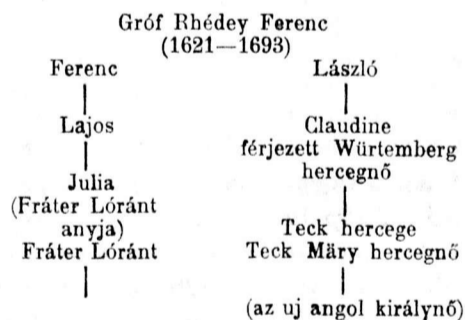
Ez a székelyhídi képviselő *Fráter Loránt*, az országos hírű dal- és zeneköltő, népszerű magyar honatyá.

Fráter Loránt ugyanis azon a címen kapott meghívást az angol királyi pár koronázási ünnepeire, mert ő anyai ágon rokonságban van az új angol királynővel, aki született Teck hercegnő.

Teck Mária hercegnő pedig apai ágon egyenes leszármazottja gróf *Rhédey Ferenc* magyar főúrnak, aki tizenhetedik században Erdély fejedelme volt és rengeteg uradalmak birtokosa.

Ennek a *Rhédey Ferencnek* másik ágon való leszármazottja viszont a függetlenségi párt hegedűse, *Fráter Loránt* képviselő, aki ekként harmadizigleni unokatestvére a most megkoronázandó angol királynőnek.

A családi leszármazást és vérrokonságot *Fráter Loránt* és *Teck Mária* királynő között egyébként az alább következő családfa ábrázolja a leghitelesebben:

A fenti ábra szerint tehát V. György angol király neje, született Teck Mária hercegasszony harmadizigleni unokahuga *Fráter Lorántnak*.

A népszerű képviselő, aki tudvalevőleg *Plósz Sándor* volt igazságügyminiszter és a nemzeti munkapárt egyik vezér-notabilitásának a veje, nagyon megörült az angol királyi atyafiság megtisztelő meghívásának és elhatározta, hogy e hó 18-án elutazik az angol fővárosba és résztvesz fejedelmi rokonai megkoronázási ünnepeiben. *Fráter Lorántnak* a királyi ház tagjai sorában jelölték helyet.

Püspökszentelés Nagyváradon. A közzétett kanonoki kinevezések nyomán most már rövidesen következik az új kanonokok beiktatása stállumaikba. Ezzel kapcsolatosan fog megtörténni az új tábort apostoli helynöknek, *Bjelik Inrének* püspökké szentelése. A földszentelés Nagyváradon lesz.

12 éves gyilkos!

Valóban megdöbbentő eset foglalkoztatta ma az esküdtszéket. Szinte hihetetlen dolog, az ember alig meri leírni, hogy egy 12 éves fiú játék közben összeveszett a társával s minden hosszabb civakodás után előkapta bicskáját és szíven szurta vele a pajtását, aki 4 órai szenvedés után kiszenvedett. Alig találunk szavakat ennek a jellemzésére. Aki látta a tárgyaláson azt a gyermeket, aki hallotta szüleinek vallomását, az nem talál mentő szavakat sem a gyermek, sem a szülők számára. Erdemes elmélkedni erről az ügyről, nagy, mélyreható tanúságokat vonhat le belőle magának a társadalom és minden egyes szülő.

Veres Sándor az elvetemült gyermek, a legenyhébb jelző, amit mondhatunk róla, aki minden valami ok nélkül megölte, szíven szurta a társát. Ahol más gyermekek legrosszabb esetben birkózni kezdenek egymással és a másik percben szent a béke, ott ő előrántja a bicskáját és minden szó nélkül belé dőfi a társába.

Az eset maga a következő:

Veres Sándor több társával együtt kint játszott az olasz temető melletti dombon ez év januárjának 29-ik napján d. u. 2 óra tájban. Ott szánkáztak a hófehér domboldalon többen a gyermekek közül. Az egyik fiú *Szabó Pista* két társát éppen meg akarta lökni, hogy könnyebben lecsusszanak a havas lejtőn, mikor odament hozzájuk *Veres Sándor* és mindenáron ő akarta megölni a szánkót. A társa természetesen ezt nem engedte, hanem el akarta *Veres Sándort* taszítani onnan, mire ez minden szóváltás és minden más civakodás nélkül kirántotta a kését s belészurta társának a szívébe, aki minden szó nélkül összeesett és a másik percben kiömlő vér pirosra festette a fehér havat. A szerencsétlen gyermeket hazavitték, de 4 órai szenvedés után meghalt. Épen hogy kitudták hallgatni.

Megjegyezzük, hogy nem ez az első eset, hogy másokra, társaira kést fogott. Más alkalommal is megtörtént, édes apjára is durván rátámadt, mikor meg akarta fenyegetni, ezt mondta:

— *Nekem nem apám!*

Ma állott az esküdtek előtt *Veres Sándor* *Vámosy Mihály* volt az elnök, a vádat dr. *Kárrán kir. ügyész* képviselte, a védelmet dr. *Ardeleán Jusztin* látta el.

A vádlót beismerte tettét.

Az orvosok véleménye szerint erkölcsi érzéke gyenge. Több tanút hallgattak ki, közülük a gyermek édesapját és édesanyját.

Az apa kőműves mester elmondja, hogy fia nagyon rossz gyermek volt. Ő maga nem igen tudott rá vigyázni, mert egész nap munkában van; az anyja pedig nagyon kényesített, nem engedi, hogy megbüntessék, sőt ha hazaérkezve innen is onnan is panaszt hallott a gyermekre és meg akarta fenyegetni, az édes anyja eldugta őt, a gyermeket, aki néha kiszökött a temetőbe, egész éjjeket ott töltött, nehogy az apjával találkozzék. Ő gyakran figyelmeztette fiát, hogy ne csavarogjon, hanem tanuljon. A fiú erre azt feleli:

Nem igaz, engem nem figyelmeztetett.

Elnök kérdezi tőle, mit akar, mit csinálnak a fiúval.

— Nem bánom én akármit — feleli — gazember ez!

Szép kis szülői gondoskodás!

Az édesanyját vezetik be ezután. Hangosan sírva jön be az anya, akit midőn meglát a könnyező gyermek, hangos sírásra fakad.

Az esetről nem mond semmit. A gyermeket rendes jó gyermeknek tartja. Jellemző,

hogy semmit sem tud a gyermek rosszaságáról, amit pedig szelvényben beszélnek.

Igaz, hogy gyakran veszekedett, mert bosszantották, *Tutinak* nevezték.

Eloők kérdezi, hogy mit akar a gyermekkel.

Tanu: Nem bánom én akármit, tegyék a föld alá, vigyék börtönbé, amit megérdemel.

Végül is kijelenti, hogy el meri vállalni a felelősséget a gyermekért.

Az esküdtek a 12 évét már betöltött Veres Sándort büntetésnek mondták ki szándékosan, de ölelési szándék nélkül elkövetett emberölés büntetésében, minek folytán a bíróság egy évi szabadság vesztésre, utána pedig javítóintézetbe küldésre ítélte.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

UJDONSÁGOK.

A Szent László menedékház jubileuma.

A Szent László menedékház vasárnap délután ünnepelte 25-dik évfordulóját annak, hogy az intézet vezetését az apácanövérnek átvették. A jubileum alkalmával az intézett növendékei kedves ünnepélyt rendeztek előjáróik tiszteletére.

Jelenvoltak az ünnepélyen: *Fatser Antal* felszentelt püspök, *Imrik S. Zoltán*, dr *Hoványi Gyula*, *Szilágyi Dózsa*, *Heilinger József*, dr *Imrik Péter*, *Sürger Bertalan*, *Hoványi Gyuláné*, *Winkler Jozefa*, *Karácsonyi* nővérek és még sokan társadalmunk kiváló tagjai közül.

Az ünnepély első száma »Az igaz hit kincse« című volt, melyet a növendékek meglepő ügyességgel adtak elő. A kis *Lesák János* oly temperamentumosan, kedvesen játszott, hogy a hallgatók többször megtapsolták. *Szelle Kálmán* a »Magyar hű«-t szavaita el igaz hűvel, magyarosan. A harmadik szám a kedves testvér törökön tiszteletére összeállított allegória volt, melylyel a fejedelemsasszony önfeláldozó szeretetét, jóságát szimbolizálták. Az allegória végeztével a növendékek egy zöld koszorút helyeztek a főnöknő lábához.

Végül a növendékek »Egy nap a cipész-műhelyben« című bohózatot adták elő nagy tetszés mellett.

* **Széchenyi püspök utazása.** Gróf *Széchenyi Miklós* püspök tegnap a Wenckheim grófi család látogatására Békésmegyébe utazott, ahonnan ma érkezik haza. Holnap d. u. lesz püspökünknek első nyilvános szereplése az installáció óta. Az *Oltáregyesület* gyönyörű kézimunkaiállítást rendez s annak megnyitása szerdán d. u. 5 órakor lesz a Szent László menház épületében. A kiállítást gróf *Széchenyi Miklós* püspök személyesen nyitja meg.

* **A hadtestparancsnok Nagyváradon.** A nagyvárad katonaságnak magas vendége van. *Seefrans Antal* temesvári hadtestparancsnok Nagyváradra érkezett vasárnap este.

Teguap szemlét tartott a várbán, a kaszárnyákban s a kivonult csapatok felett.

* **Dr Bulc Kornél kanonoki kinevezése.** A nagyvárad görög szertartású katolikus káptalanban üresedésben volt kanonoki stallumot most töltötték be. Az új kanonok dr *Bulc Kornél*, az egyházmegye egyik legkiválóbb, aránylag még fiatal papja nyerte el a díszes állást. A kinevezés széles körben keltezt örömet, nem csak az egyházmegye pap-sága, hanem a város előkelő köreiből is. Dr *Bulc Kornél* egyike a nagyvárad görög szert. katolikus egyházmegye legkiválóbb, legképzettebb áldozárainak, aki széles körű tudásával, szívélyes előzékenységével, buzgó működésével méltán kiérdemelte ezt a szép kitüntetést. Az új kanonok jelenleg 43 éves; született 1867-ben Belényesben; a főgimnáziumot Nagyváradon, míg a theológiát Esztergomban, majd Romában végezte: hat évig élt az örök városban, ahol a magasabb hittudományi és bölcséleti ismeretek elsajátítása mellett a művészi alkotások hatása alatt a nemesebb ízlés kifejlésére is bő alkalma volt. Rómából visszatérve tanulmányi felügyelő és tanító képezési tanár lett a nagyvárad görög kath. szemináriumában. 1896-ban püspöki titkárá és szentszéki jegyzővé nevezetett ki. Azóta mint az egyházmegyei iroda főnöke, nagy tevékenységet fejtett ki az egyházmegye ügyeinek vezetésében. A tudori fokot a theológiából és bölcséletből bírja. Kanonoki kinevezése a vasárnapi hivatalos lapban jelent meg.

* **A vízvezetési bizottság ülése.** Nagyvárad város vízvezetési bizottsága szerdán, június hó 14-én délután 3 órakor a városházán ülést tart.

* **A csendőriskola tervei.** Az országos csendőriskola építését Nagyváradon még ez évben megkezdik. Az óriási méretű, közel egy millióba kerülő épület terveit tegnap személyesen hozta le *Vágó József* építész, aki a terveket készítette. Az iskola 2 emeletes épületén kívül négy nagy pavillon lesz a kör alakban kihagyott nagy gyakorló tér körül. A terület hátsó része parkirozva lesz, továbbá veteményes kertek, nős altiszti lakások vannak. Az egész iskola impozáns és Nagyvárad egyik nevezetesege lesz. A főmérnöknek nincs észrevétele a tervek ellen s azokat szabályszerűeknek tartja és az építési engedély kiadását javasolja.

* **Az apagyilkos mint anyakönyvvezető.** *Fülep István* az eszteri apagyilkos édes atyja mellett, mint anyakönyvvezető is működött, melyért évi 120 korona tiszteletdíjat kapott. A gyilkos anyakönyvvezetőről tegnap tett jelentést a berettyóújfalui főszolgabíró, aki beszerezte a *Fülep* kinevezési okmányát és tekintettel arra, hogy apagyilkosságot követett el, kéri a felmentését.

* **Börtönügyi muzeum.** A belügyminiszter tegnap körrendeletet intézett Biharvármegyéhez, hogy a birtokában lévő minden tárgyat és iratot, mely a börtönügy történetére nézve tanulságos, terjessze fel a legújabbban létesített börtönügyi muzeumba. Különösen kiemeli a miniszter, hogy a régi évszázadokon keresztül uralkodott igazságszolgáltatás végrehajtó eszközeit, mint a bitófa fejvesztő szék, bárd, pallos, kaloda, szégyenpad vagy oszlop, ha azok a vármegye tulajdonában vannak, terjesszék fel. A miniszter kijelenti, hogy magánosok birtokában lévő ily eszközöket esetleg vásárlás útján is szerezzék meg. A muzeumnak eddig 2389 darab börtönügyi tárgya van, köztük igen érdekes iratok is.

* **E jegyzés.** *Koller Rudolf* 101. gyalogezredbeli őrmester f. hó 10-én váltott jegyet *Maag* Margittal, *Maag Mihály* szabó iparos kedves leányával.

* **A jegyzők közgyűlése.** A Bihar megyei községi és körjegyzők egyesülete e hó 28-án délután 4 órakor és 29-én délelőtt 9 órakor tartja meg ez évi rendes közgyűlését. A közgyűlés a vármegyeház nagytermében lesz megtartva, melyet tegnap kért el az egyesület vezetősége az alispántól.

* **A miniszter adománya.** A földművelésügyi miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy *Szerep* község részére a legelővásárlás támogatása címén évi 1500 koronát adományoz 50 éven keresztül.

* **Aki 29 évig volt utkaparó.** Szomorú kérvény érkezett tegnap az alispáni hivatalhoz Micskéről. *Balogh Imre*, 60 éven felüli utkaparó már 29 éve javíttatja az utakat havi 32 korona fizetés ellenében. Az öregembert a rendkívüli terhes munka annyira kimerítette, hogy már nem képes hivatását teljesíteni és most attól félt, elbocsátják állásából. Nehogy családjával a koldulásra legyen kényszerítve kéri a vármegyét, hogy nyugdíjazzák.

* **Halálkozás Papp György szül.** *Lukács Mária* tegnap hajnalban, 53 éves korában meghalt. Az elhunytat férje, kilenc gyermeke, köztük dr *Papp János* hírlapíró — és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése ma, kedden délután 3 órakor lesz az Erzsébet-utcai 24-ik számú gyászszobából.

* **Életveszélyes bábák.** A vármegye főorvos vizsgálatot tartott a vármegyében és ott megállapította, hogy két községben már évtizedek óta működik két baba, akiknek egyáltalán semmitféle képzettségük nincs és fogalmuk sincs ahhoz a pályához, melyre a községek alkalmazták őket. Az esetről jelentést tett az alispán a belügyminiszterhez, akitől kérte, hogy engedje meg a rendezendő ismétlődő bábatanfolyamokon a két szülésznő kiképzését. A miniszter a kérelmet nem teljesítette, mert az ismétlődő tanfolyamokon a két szülésznő úgy sem tudná megszerezni a kellő képzettséget. Ennek folytán az alispán a szülésznőket felfüggesztette állásuktól, mint életveszélyes egyéneket és elrendelte helyüknek okleveles egyénekkel való betöltését.

* **Szerencsétlenül járt kislány.** Borzalmas módon pusztult el tegnap Felsődornán egy 6 éves kis leány, *Szilágyi Mariska*. Egy óriási 6 hektoliteres vízzel telt hordót szállítottak egy szekéren. Utközben a szekér felborult, s a hatalmas hordó agyonzúzta a szerencsétlen teremtést.

* **Megölte a barátját.** Tegnap délután egy súlyosan sérült embert szállítottak a Bihar megyei közokórházba s a kórház igazgatósága azonnal értesítette a rendőrséget, hogy a halálkó kiballgatása iránt intézkedjenek. *Schlögl-Fiala Adolf* rendőrtiszt az értesítés után azonnal kihajtatott a közokórházba, de a szerencsétlen embert már nem tudta kihallgatni, mert mire megérkezett, az már kiszenvedett. A rendőrség megállapította, hogy a halott *Szilágyi Mihály* furtai gazdálkodó, aki tegnap reggel *Veres Ferenc* nevű barátjával, valami miatt összeveszett s ez a veszekedés hevében kést rántott és *Szilágyi Mihályt* hasba szúrta. A nagyvárad rendőrség a gyilkosságról táviratilag értesítette a furtai csendőrséget, mely az ügyben a nyomozást megindította. A gyilkosságnak az elhalt felesége is tanuja volt. A csendőrség *Veres Ferencet* a távirat vétele után azonnal letartóztatta s a nyomozás befejezése után be fogják szállítani a nagyvárad királyi ügyészség fogházába.

x **A püspök-fürdői galamblövésezt után.** A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblövése versenyen 9 díj közül 6 Ladányi József nagyváradi puskműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyváradi Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lóporárada, telefon 269.

* **Lökötök garázda kodnak a városban.** Az utóbbi időben több feljelentés érkezett a rendőrséghez, amelyben a károsultak azt panaszojják, hogy ejnek idején lábas jószágait az istállóból ismeretlen tettesek kikötik s tovább állnak velük. A rendőrségnél tegnap ismét feljelentést tettek egy lökötösről. **Sebessi Sándor** mezőbaji földmives vasárnap este Bányasor 25 számú házában istállójába helyezte el két lovát, amelyeket hétfőn vásárra akart vinni. Hétfőre virradó éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak az istállóba s a két lovat ellopták. A lovak értéke meghaladja az 500 koronát. Az egyik ló négyéves keselylábú, pej, a másik 9 éves sárga, csillagos homlokú. A rendőrség keresi a lökötöket.

FLEGMAN
grenadinjai
a legszebbek és legjobbak.

x Nehai főtitkár-lendő **Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-árusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

Kolosváry Sándor
ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyváradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házába, az Orsolya zárda templomával szemben.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.
Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltnék. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Siessünk
Radó és Kertész
női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,
ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek *olcsón eladásra.*
Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk**, ha menyasszonyi kelen-gyénket itt vesszük.

x **Gyakornok kerestetik.** Jó házból való polgári iskolát végzett fiatal ember gyakornoknak felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

CZAPFALVI JÓZSEF
mázoló, épület és butortestő
Nagyváradi, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.
Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománczását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek.
Tisztelettel
368 Czapfalvi József.

Legelegánsabb és
legmodernebb
fényképek
külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján
Molnár Jenő
(Mianek utóda) műtermében.

Törlesztéses kölcsön:
Feltételek:
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyváradi, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

Hölgyeim!
Kelim, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhivom figyelmüket. Okvetlen nézék meg.
TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.
x **Stern a villamos** a javított dr. Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 2.50 ért árusítja, nagyobb vételnél engedelmény. Elvállal szakmájához tartozó mindenféle villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron Bémer-tér. Telefon 556.

Értesítés.
Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK** cég alatt.
Kiváló Jóságú modern és izléses kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb
cserepkályhák
állandóan raktáron vannak.
Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnék. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok** (Óváry Lajos utóda).
Csengeri-utca 27. szám.

x **Álmatlanság ellen** a »Certus« a legjobb, mert nemcsak a poloskát, de a petéket is megöli. Angol készítmény 80 fillér. Kapható: az Újvárosi drogueriában.

EGYESÜLETEK.
A Kereskedelmi Csarnok közgyűlése.
A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok vasárnap tartott közgyűlése meleg, kedves ovációra szolgált alkalmat, hogy az előkelő egyesület két vezető tisztségét ünnepeljék. **Reismann Mór** három évtized óta áll a Csarnok élén, mint elnök, dr. **Hoványi Géza** pedig husz év óta tölti be a másodelnöki tisztelet. A Csarnok tagjai elismerésük, tiszteletük és nagybecsülésüknek adtak kifejezést s ezt jegyzőkönyvükben is megörökítették.
Reismann Mór elnöklete alatt a Csarnok tagjai nagy számban voltak jelen.
Az ülés megnyitása után a titkári beszámoló hangzott el, amely részletesen előtárja az év eseményeit s beszámol a Csarnok izmosodásáról. A rendes tagok száma 219-ről 249-re, a kültagoké pedig 34-ről 46-ra szaporodott. Megemlékezik a jelentős szakcsoportok szervezéséről s kegyeletesen elparentálja az években elhunyt tagokat.
A beszámoló kapcsán dr. Popper Akos

kérdést intézett a vezetőséghez, hogy a Csarnok tagjai miért nem veszik igénybe a választott bíróságot. Az elnök kijelenti, hogy erre újlag felhívja az összes tagokat.

Ezután Kelen Béla szólalt fel s megemlékezett két korszakos momentumról. Az egyik harmic évre szóló, amikor Reismann Mór elnök elfoglalta a vezetői széket, a másik két évtizedes, amikor Hoványi Géza dr tárelnöke lett a Csarnoknak. Méltatni kívánta a kettős jubileumot és indítványozta, hogy a két elnök érdemeit jegyzőkönyvileg örökítsék meg. Az indítványt lelkesedéssel fogadták.

Ezután a választásokat ejtették meg, következő eredményekkel: Elnök: Reismann Mór; másodeelnök dr Hoványi Géza; alelnökök Hofbauer Pál, ifj. Moskovits Mór, Schwartz Ferenc; penztáros: Balog Vilmos (uj); házigondnok: Aufrecht Mór; választmányi tagok: Deutsch K. Ignác, Lakatos József, Levitter Miksa, Lukács Gyula, Markovits Antal, dr Popper Akos, Rosenkerg László, Róz Simon. Számvizsgálók: Flegmann Armin, Láng József, Schönfeld Lajos.

A Kath. Kör választmányi ülése. A Katolikus Kör választmánya folyó hó 14-én, szerdán este 6 órakor a Kör helyiségében ülést tart.

TÁVIRATOK.

Vázsonyi okvetetlenkedik

Szeged, június 12.

(Saját tud.) Vázsonyi Vilmos egy beszédeben amiatt támadta meg Nagy Aladár törvényszéki elnököt, mert az a katolikus körnek elnöke s így olyan egyesület tagja, mely »felekezeti« szerint osztályozza az embereket. Az elnök a beszéd hatása alatt beadta lemondását az elnökségről.

Kolera a fővárosi rendőrségen.

Budapest, június 12.

(Saját tud.) Somogyi István rendőrellenőr pár nappal ezelőtt kolera gyanús tünetek között megbetegedett. Az intézkedéseket fogantatosították. A vizsgálat megállapította, hogy Somogyi bélhurutban szenvedett.

Botrány egy műteremben.

Budapest, június 12.

(Saját tud.) Ma Sarlós Ödön számellenőr megtámadta Eber Károly miniszteri osztálytanácsost, mert az figyelmeztette, hogy ne viselkedjék oly zajosan. Sarlós Eber Károlyt arcul ütötte, mire a többi hivatalnokok kitudskolták a verkedőt a hivatalból.

Repülés Bécs és Budapest között.

Bécs, jun. 12.

(Saját tud.) Brei főhadnagy ma jelentkezett a Zeit által kitűzött díjra. A főhadnagy szerdán indul repülőgépjével Bécsből Budapestre.

Letartóztatott földbirtokos.

Kisjenő, június 12.

(Saját tud.) A csendőrség ma letartóztatta Pálffy Ödön birtokost. A letartóztatott gyilkossággal, hamis tanúzásra való felbujtással van vádolva.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Gül Baba. (Palásthy Sándor második fellépte.)

Szerda: Bőregér. (Palásthy Sándor harmadik fellépte.)

Csütörtök: d. u. Babuska. (Horváth Mici fellépte); este Koldus gróf. (Palásthy Sándor negyedik fellépte.)

Palásthy Sándor Nagyváradon. Nagyon ki lehet már merülve a közönség érdeklődése a színház iránt, hogy még Palásthy Sándor Danilója sem tud közönséget csinálni a színházba, szinköri helyárok mellett sem. Pedig a legjobb Lehár-operettet, a Vig özvegyet Palásthy Danilója nélkül nagyváradi ember talán el nem tudja képzelni. Ilyen sikerült, minden részében kiváló Danilót azóta sem láttunk s ha Palásthy más időben jön vendégszerepelni ezzel a szereppel, feltétlenül zúzott ház fogadja. A Vig özvegy nagyváradi óriási sikere annak idején igen nagy részben Palásthy alakításának volt köszönhető. Ha ennek dacára félig sem telt ház fogadta első vendégfellépte alkalmával, az annak csúszhatatlan bizonyossága, hogy Nagyváradon 8 havi színi szezon tökéletesen elég s a nyári művészkedés már csak egyszerű vegetálás. Akik ott voltak a színházban, azok örömmel hallották ismét Palásthy kellemes énekét és végtelenül elegáns játékát. Az előadáson általában csak kevéssé érzett közönség részvételtségének hatása, ami a többi szereplőknek is egyformán érdemük, első sorban Károlyi Leonáé. Az Glavári Hannája szintén egyike a legjobbaknak a magyar színpadon. Zsigmondy Anna, Sik Rezső, Kabos, Asszonyi és kivált Mihályi szintén csak elismerést érdemelnek.

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Szekrényágy 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

TANÜGY.

Új polgári iskola Olasziban.

A községi polgári iskola tovább fejlesztésének kérdése már évek óta foglalkoztatja Nagyvárad város iskolaszéket és tanügyi köreit. A beiratkozók évről-évre mind nagyobb számmal jelentkeznek, úgy hogy minden évben nemcsak túltömve vannak az osztályok, hanem még sokakat el is kell utasítani a felvételtől, mert nincs hely.

A községi iskolaszék újabb ismét foglalkozott azzal a kérdéssel s a tanácskozás eredményeként most előterjesztést tett a tanácshoz, amelyben rámutat arra, hogy az I. osztályban 195 gyermek van, akiknek már most gondoskodni kell a II. osztályba leendő

elhelyezéséről. A II. osztályokban ezeknek nem lesz elég hely, pedig még az új jelentkezőket sem lehet elutasítani. Már 3 évvel ezelőtt ki-mondották, hogy a II. osztályhoz felállítják az eddigi A és B mellé a C osztályt, de ez ma sincs végrehajtva.

Most már elodázhatlan a II. C osztály felállítása és egy új I. osztálynak felállítása. Helyiség azonban nincsen ezen új osztályok részére, miért is kéri, hogy a Széles-utcai községi elemi iskolánál levő két üres terembe helyezze el a város a két új osztályt s intézkedjék a szükséges tanerőkről.

Az iskolaszék átirata ítejtí, hogy a polgárok gyermekeit nem lehet megakadályozni, hogy gyermekeiket polgári iskolában képeztesék ki; erre nagy szükség is van, mert fontos érdek követeli, hogy minél képzetesebb iparosaink legyenek s erre a célra legalkalmasabb a polgári iskola.

A községi polgári iskola épülete már is szűk s az iskola további fejlődésének nem felel meg. Ez indította a községi iskolaszéket arra, hogy egyidejűleg egy második polgári iskola létesítését ajánja a városi tanács figyelmébe.

A két iskolában megoszlanék a tanulók mindegyre növekvő száma. Várad-Olasziban kellene az új polgári iskolát felállítani, hogy ezen városrész messzebb lakó közönségének gyermekei közelebb érjék az iskolát.

Az iskolaszék kéri a városi tanácsot, hogy foglalkozzék ezzel a kérdéssel.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.
szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szájpaddal
nélkül is készít **kitünő** hiru
nevü

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Igazságszolgáltatás.

§ Óriási receptsalás. Szenzációs ügyben kezdette meg ma a tárgyalást a kir. törvényszék büntető tanácsa Ember Géza elnök-

lete alatt. Teged község gyógyszerésze a Srócs Samu a vádlott, akit az orvos Grünbaum Lipót dr azzal vádol, hogy az általa rendelt recepteket a gyógyszerész meghamisította. Viszont a gyógyszerész rágalmozás miatt jelentette fel az orvost. Az érdekes ügy tárgyalása napokig el fog tartani. A mai napon több mint 1400 receptet vizsgáltak meg. A gyógyszerész tagadta a cselekmény elkövetését, az orvos viszont azt állítja, hogy ő nem szokott annyit felírni. Holnap folytatják a tárgyalást.

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA

Uj lisztüzlet a Bémer-téren!

A mélyen tisztelt közönség kényelmére a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és gőzmalom részvénytársaság műmalmá Sz. János-u. 2. sz. a. (Bémer-tér sarok) városi fióküzletet nyitott, hol a legjobb minőségű fehér és kenyérlisztet, rizs és száraz főzeléket, valamint korpát és takarmánylisztet hoz jutányos árak és szolid kiszolgálás mellett forgalomba. Tiszteletteljesen:

Márkely János.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa *durabja 3.60 kor.* 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenféle izzólámpa különlegességek, fénycépes lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön cégra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden a szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszereelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

A Biharmegyei Gazdak Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámlolt váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

181

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KÖSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	38 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin »	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	65 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	35 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	30 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glicerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	38 »	Egynegyed Ko Brunz watta	35 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító	30 »		
		1 üvegtégely tejcrém	90 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének allensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és
Központi Takarékpénztár

Szünidei gyermektelepe

A fentnevezett intézet jótékony célokra szánt adományából a La Roche és Darvas cég által nagylelkűen felajánlott helyen (Lunkán) negyven gyermek számára

szünidei gyermektelepet

létesített.

A telepre vagyontalan szülők 8-12 éves gyermekei vétetnek föl, akiknél az orvosi vizsgálat a felvételt javasolja.

Ragályos betegségben, s nevezetesen nyílt tuberkulózisban szenvedők a telepre nem vétetnek fel.

A felveendő gyermekeket egy orvosi bizottság fogja folyó évi június hó 19-én d. n. 4 órakor a Sztaroveczky-gyermek-kórházban megvizsgálni, mely időben a gyermekek hozzátartozójuk kíséretében jelentkezhetnek. Nagyvárad, 1911. május hó 30.

356

Az igazgatóság

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Mindeneste fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház birtója.

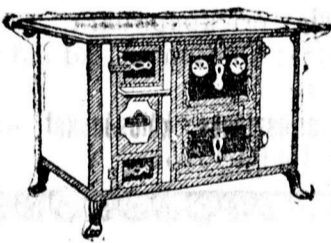

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10.—	12.50	14.50	17.—

Vajkőpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3.60	4.80	5.60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.

Modern konyhaberendezések zománcozott és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különleges ségek vaskereskedésében.